

ΠΟΛΙΤΙΚΑ
 ΠΡΟΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ

Ρεπορτάζ Γ. Ν. ΜΠΑΣΚΟΖΟΣ

Όταν μιλάει ο Θεόδωρος Πάγκαλος, ανεξαρτήτως αν προκαλεί ευχαρίστηση ή δυσαρέσκεια στον συνομιλητή του, προκαλεί τουλάχιστον πάντα ενδιαφέρον. Πληθωρικός, εκκεντρικός ορισμένες φορές, οργανωτικός αλλά και αυθόρμητος, οξύνοος και για κάποιους ορισμένες φορές εκτός «αριθμώσιμης πολιτικού ηλαιοειδούς». Όταν γράφει λοιπόν ένα βιβλίο με εκμιστρωμένες από τα μι-

κρά γεγονότα του καθημερινού πολιτικού βίου του, περιμένεις με ενδιαφέρον αποκαλύψεις. Και δεν σε απογοητεύει, καθώς στο βιβλίο του «Με τον Ανδρέα στην Ευρώπη», που θα κυκλοφορήσει τη Δευτέρα από τις Εκδόσεις Πατάκη, υπάρχουν πολλά ενδιαφέροντα σημεία, αλλά για περιστασιακά γεγονότα και άλλα για γενικότερα. Είναι γνωστό ότι ο Θεόδωρος Πάγκαλος προσήλθε στο ΠαΣοΚ από την κομμουνιστική Αριστερά, έχοντας διαφορετικές προλαμβάνουσες από τα στελέχη

του ΠΑΚ και μετέπειτα του ΠαΣοΚ. Ετσι η διαδρομή της συνάντησής του με τον Ανδρέα Παπανδρέου ήταν βραδεία αλλά στο τέλος φάνηκε ότι υπάρχει μια χημεία μεταξύ τους. Έχοντας αναλάβει για μεγάλο χρονικό διάστημα το χαρτοφυλάκιο των σχέσεων της χώρας με την Ευρώπη, χειρίστηκε σπουδαία ζητήματα με επιτυχία, κάτι που τον έφερε πολύ κοντά στον τότε πρωθυπουργό. Τα σημεία που στο σταχυολογούμε είναι ενδεικτικά, προκαλούν γέλιο, ενίοτε μάλιστα και περίεργη,

Ο Θεόδωρος Πάγκαλος περιγράφει άγνωστα περιστατικά από την πολιτική πορεία του και τη σχέση του με τον Ανδρέα Παπανδρέου στο νέο του βιβλίο «Με τον Ανδρέα στην Ευρώπη»

Ο Ανδρέας και εγώ

«Πότε άρχισα να παχαίνω»

Ο Θεόδωρος Πάγκαλος περιγράφει το πώς διορίστηκε υφυπουργός στο υπουργείο Εμπορίου και πώς αυτή η πρώτη κυβερνητική θέση του τον οδήγησε στο να παχύνει. Ήταν η πρώτη φορά που ανέλαμβανε μεγάλες ευθύνες, είχε άγχος και δούλευε πολλές ώρες στο υπουργείο. «Προσωπικά έπαθα μεγάλη ζημιά. Επάχυνα περίπου μισό κιλό την εβδομάδα, με αποτέλεσμα στον ενάμιση χρόνο που έμεινα εκεί περίπου να πάρω καμιά εικοσαριά κιλά. Η γενική μου ευλογία ανήκε πλέον οριστικά στο παρελθόν. Ο λόγος ήταν ότι πήγαινα στο υπουργείο μεταξύ 7.30 και 8 το πρωί και έφτανε το βράδυ κατά τις 10 ή 11, καταναλώνοντας το μεσημέρι και άλλες ώρες σάντουιτς και κάθε είδους αηδέστατα fast food τα οποία αγοράζα στα περί της πλατείας Κάνιγγος μαγαζιά και επέστρεφα με κόκα κόλες ή μπίρες».

■ Ο τσακωμός με τον Φώτη Κουβέλη

Υπήρξε μια σύγκρουση με τον Κουβέλη για την οποία ο Θεόδωρος Πάγκαλος έχει μετανιώσει. Αφορμή ήταν το «βρώμικο '89». Στη διάρκεια των ατέρμονων συζητήσεων στη Βουλή για την παραπομπή Παπανδρέου για την υπόθεση Κοσκωτά ο Θ. Πάγκαλος συναντά τον Φώτη Κουβέλη στο εστιατόριο.

«Μου πρότεινε να με κερδίσει. Του απάντησα τότε – και μετανιώω γι' αυτό σήμερα, γιατί οι καλοί τρόποι δεν ήταν περιπτώσεις δεν πρέπει να αναστέλλονται από το πολιτικό πάθος – ότι δεν δέχομαι κέρασμα από τον υπουργό Δικαιοσύνης αυτής της κυβέρνησης και απορώ γιατί μου το προτείνει, αφού σκοπός τους είναι να μας χώσουν στις φυλακές και έτσι όπως πάνε τα πράγματα θα γίνει και δικός μας σκοπός να τους δοίμε να αιωρούνται στην άκρη μιας κρεμάλας. Ακρότητες, που όμως δεν ήταν σπάνιες μέσα στο κλίμα εκείνης της εποχής».

■ Το ραντεβού και η αφέλεια του «νέου»

Μια φορά η Θάτσερ για να απαξιώσει τον Ανδρέα κατά τη διάρκεια της βρετανικής προεδρίας είχε επισκεφθεί αυτοπροσώπως τις οκτώ προτείνουσες, όλες δηλαδή τις υπόλοιπες χώρες εκτός της Αθήνας. Ο Ανδρέας έγινε «Τούρκος» και αποφάσισε να κάνει ειδική συνέντευξη Τύπου στο Λονδίνο για να καταγγείλει τη συμπεριφορά της.

Η Θάτσερ άλλαξε γνώμη και για να τα μπαλώσει τον κάλεσε προσωπικά σε μπρέκφαστ στην πρωθυπουργική κατοικία, τη γνωστή «10 Ντάουνινγκ Στριτ». Η ώρα περνούσε και ο Ανδρέας αργούσε να φανεί. Ο Πάγκαλος ξύπνησε τον σύμβουλό του Μαχαίριτσα ρωτώντας τον πού είναι ο πρόεδρος. «Στον τρίτο όροφο» του απάντησε αυτός. Πράγματι, ο Ανδρέας βρέθηκε και στις απτήσεις του Πάγκαλου απάντησε: «Εγώ την περίμενα έξι μήνες, σε περιμένει κι αυτή ένα τέταρτο». Του Πάγκαλου όμως του είχε μείνει η απoria τι έκανε στον τρίτο όροφο ο Ανδρέας.

«Αφού αποχώρησε ο Παπανδρέου, ρώτησα τον Μαχαίριτσα τι είναι στο τρίτο πάτωμα που μπορούσε να επισκεπτείται ο πρόεδρος τόσο νωρίς το πρωί. Ο Μαχαίριτσας με κοίταξε με ένα περιπατικό ύφος και μου είπε: «Μα καλά, είσαι τελείως αφελής, δεν καταλαβαίνεις ότι πέρασε τη νύχτα αλλού και όχι στο δωμάτιό του;». «Του δηλαδή;» «συνέχισα εγώ, που δεν έπαυρα χαμπαίρι. «Εί τι να σου πω» μου απάντησε ο Μαχαίριτσας, «αφού δεν καταλαβαίνεις, καλύτερα ας το σταματήσουμε εδώ το θέμα». «Χρήστο», του είπα, «θέλω να μάθω ποιος είναι στον τρίτο όροφο που μπορεί να καταφέρει τον Παπανδρέου να περάσει ένα ολόκληρο βράδυ εκεί?». Ο Μαχαίριτσας αναγκάστηκε να μου πει ότι στο τρίτο πάτωμα έμενε το πλήρωμα της Ολυμπιακής Αεροπορίας. Ετσι έγινε μάρτυρας για πρώτη φορά μιας εξωσυζυγικής περιπέτειας του Ανδρέα με τη γνωστή σε μένα αεροσυνοδό της ΟΑ κυρία Δήμητρα Λιάνη».

■ Παρ' ολίγον τρομοκράτης

Ο Θεόδωρος Πάγκαλος εξομολογείται ότι θεωρούσε τις απόψεις για ένοπλη αντίσταση κατά της χούντας δονκιχωτικές. Κάποτε όμως έμπλεξε σε μια τέτοια ιστορία όταν ένας φοιτητής της Νομικής ήρθε και τον βρήκε στο Παρίσι και τον έπεισε ότι έπρεπε να παραδειγματισμό να διεξαχθούν ορισμένες ένοπλες επιχειρήσεις, για να ξεκαθαρίσει ο φοιτητικός χόρος από ορισμένους πασιγνοσους και δεδηλωμένους χαφιέδες. Ο Πάγκαλος λέει ότι του ζήτησε μερικά όπλα χειρός κατάλληλα για πολιτικές δολοφονίες και ήταν τέτοιο το πάθος του «ώστε άφησα τον εαυτό μου να παρασυρθεί», όπως λέει σήμερα. Το συζητάει με τον Μίκη, ο οποίος επίσης παρενόηθη από τη δικιά του επιχειρηματολογία, και μέσω ενός άλλου

«Μα, Θόδωρε, πιστεύεις ότι αν πράγματι επίστευαν ότι θα φύγουμε από το ΝΑΤΟ και την ΕΟΚ θα μας έδιναν τόσο μεγάλη πλειοψηφία?»

Ελληνα αναζήτησε κάποια πιστόλια. Τα βρήκε και τα παρέδωσε στον εν λόγω φοιτητή. Λίγο αργότερα τον συνέλαβε η γαλλική Αστυνομία και αποφάσισε να τον απελάσει. Ωστόσο η κινητοποίηση του Σαρτρ και άλλων φίλων της Ελλάδος οδήγησε τον Μιτεράν να τον συγχωρήσει και να μην τον απελάσει. Τα όπλα δεν χρησιμοποιήσαν ποτέ και σε τίποτε, ο δε φοιτητής έγινε αργότερα διπλωμάτης.

■ Οι Γερμανοί και ο Ραμπελέ

Είναι γνωστό το επεισόδιο με τους Γερμανούς. Ο Θεόδωρος Πάγκαλος σε μια διάλεξη του μιλούοντας για την πολιτική της Γερμανίας στο θέμα της απόσχισης της Κροατίας είχε αναφερθεί στον ήρωα του Ραμπελέ, Γαριβουά. Είναι τερατώδες βρέφος που ενώ διέθετε κτηνώδη δύναμη καταβρόχαιζε τα πάντα διατηρώντας πάντα μυαλό παιδιού. Οι δημοσιογράφοι, όπως λέει ο Πά-

γκαλος, διασπρόβλυσαν αυτή τη λογοτεχνίζουσα άποψη και τον κατηγορήσαν ότι είχε βρικοί ως γίγαντα με μυαλό μικρού παιδιού τον ίδιο τον καγκελάριο Κολ. Η κατάληξη είναι γνωστή, ο υπουργός αναγκάστηκε να ζητήσει «συγγνώμη». Το ωραίο είναι ότι κάποιος θεσσαλονικέας συνταξιούχος επικρότησαν την άποψή του με την ακόλουθη επιχειρηματολογία: «Άκου να δεις», μου είπε, «τι είναι αυτά που λες; Μια χαρά την έκανες τη δουλειά. Να σου δώσω ένα παράδειγμα. Πεπραγμένα στην Τοιμισκί κι από πίσω βιέπρις μια πολύ ωραία γυναικία. Λες μέσα σου "αυτό εγώ πρέπει να το πιάσω" και απλώνεις το χέρι σου και το πιάνεις. Γυρίζει αυτή και φωνάζει "αίτητη, παλιάνθρωπε!". Τι θα κάνεις εσύ; Θα κάνεις επιπέδιο ή θα πεις "μαρδόν, μπαδμ, ένα λάθος ήταν, μου ξεφύγισε το χέρι, δεν ήθελα να σας θίξω" αλλά όμως αυτό που ήθελες να πιά-

σεις το έχεις πιάσει;». Έφωνα πανεντιλής από την παρέα των συνταξιούχων».

■ Η ήττα στον Δήμο της Αθήνας το 1994

Ποιος ευθύνεται για την ήττα του Θεόδωρου Πάγκαλου στις δημοτικές εκλογές της Αθήνας το 1994; Ο Θεόδωρος Πάγκαλος πιστεύει ότι γι' αυτό φταίει το Συγκρότημα Λαϊμπράκι. Αναφέρεται στον τίτλο των «Νέων» «Νίκη του ΠαΣοΚ - ήττα του Πάγκαλου», τίτλος που προστάτευε το ΠαΣοΚ, και στην άποψη ότι η απαξίωση του αντιπάλου του, Δημήτρη Αβραμόπουλου, ως «κ. τίποτα» ήταν η αιτία της προσοπικής του ήττας. Ο ίδιος όμως παρακάτω παραδέχεται ότι το ΠαΣοΚ στην Αθήνα δεν είχε δυνατότητα προοπτικής προς άλλα στρώματα, ήταν νοσηρή ακόμη η ιστορία του '89, και ότι ο Ανδρέας μετά βίας συγκέντρωνε ένα 18% δημοτικότητας.

Το βιβλίο του Θεόδωρου Πάγκαλου «Με τον Ανδρέα στην Ευρώπη» κυκλοφορεί τη Δευτέρα από τις Εκδόσεις Πατάκη. Στο βιβλίο αναφέρονται πολλά περιστατικά από την πολυετή πολιτική καριέρα του αντιπροέδρου της κυβέρνησης. Καθώς ο κ. Πάγκαλος επί μακρόν κατείχε το χαρτοφυλάκιο των σχέσεων της χώρας με την Ευρώπη, χειρίστηκε σπουδαία ζητήματα, κάτι που τον έφερε πολύ κοντά στον Ανδρέα Παπανδρέου, για τον οποίο αναφέρει αγνώστες ως σήμερα λεπτομέρειες

ΕΟΚ ΚΑΙ ΝΑΤΟ, ΤΟ ΙΔΙΟ ΣΥΝΔΙΚΑΤΟ

Όταν έγινε υφυπουργός Εξωτερικών με αρμοδιότητα τα Ευρωπαϊκά Θέματα ζήτησε από τον Ανδρέα Παπανδρέου να του πει σε γενικές γραμμές ποια θα είναι η θέση τους, αν θυμηθούμε ότι το ΠαΣοΚ πολιτευόταν με το σύνθημα «ΕΟΚ και ΝΑΤΟ, το ίδιο συνδικάτο» και διακήρυττε ότι παλεύει για μια ειδικού τύπου σχέση με την Κοινότητα.

Αυτός του απάντησε ότι θα παραμείνουμε στην Κοινότητα συνεχίζοντας την πολιτική του Γ. Βάρφη και θα πρέπει να αγωνιστεί για να καλύτερεύσουμε τους όρους και να πετύχουμε μεγαλύτερα ωφελήματα από αυτή τη σχέση. Δεν έμεινε απόλυτα ικανοποιημένος από την απάντηση και ο δαίμων τον έσπρωξε να ρωτήσει:

«Πρόεδρε», τον ρώτησα, «αυτό δεν θα μας δημιουργήσει πολιτικά προβλήματα; Προεκλογικά ένα από τα σημεία που στις ομιλίες σας οι συγκεντρωμένοι χειροκροτούσαν περισσότερο ήταν το σχετικό με την αποδέσμευση από το ΝΑΤΟ και την ΕΟΚ». Με κοίταξε τότε με ένα χαμόγελο το οποίο ποτέ δεν θα ξεχάσω και μου είπε, δίνοντάς μου ένα μεγάλο μάθημα πολιτικού ρεαλισμού: «Μα, Θόδωρε, πιστεύεις ότι αν πράγματι επίστευαν ότι θα φύγουμε από το ΝΑΤΟ και την ΕΟΚ θα μας έδιναν τόσο μεγάλη πλειοψηφία;». Ρώτησα αφελώς: «Τότε, γιατί χειροκροτούσαν;». «Μα γιατί τους άρεσε να το λέμε τότε» μου απάντησε. «Τώρα όμως δεν θα ήθελαν με κανέναν τρόπο να το κάνουμε».

Ο Ανδρέας Παπανδρέου και ο Θ. Πάγκαλος επιστρέφουν από ταξίδι τους στο εξωτερικό. Αριστερά, σε δημόσιες εμφανίσεις τους παρουσία της Δήμητρας Λιάνη

Ο Ανδρέας Παπανδρέου με τον Φρανσουά Μιτεράν και τη Μάργκαρετ Θάτσερ

Ο Μιτεράν και η Δημοκρατία των... Βαρβάρων

Ο Ανδρέας είχε μια ιδιότητα σχέση με τον Μιτεράν. Βρέθηκαν την ίδια χρονιά στην εξουσία, επικεφαλής ενός μεγάλου ρεύματος αλλαγής, που είχε γεννηθεί ελπίδες και ενθουσιασμό στα μεσαία στρώματα τόσο της γαλλικής όσο και της ελληνικής κοινωνίας. Ο Πάγκαλος δίνει έναν οξύνοο χαρακτηρισμό και για τους δύο λέγοντας ότι «ήξεραν να ολοκληρώνουν και να τιθασεύουν ενδοπαταξιακές αντιθέσεις, να αμβλύνουν τις επιθετικές προσωπικές φιλοδοξίες και να γοητεύουν τους νομιμητές τους. Και οι δύο δεν ήταν πάντα ειλικρινείς ούτε με τον λαό ούτε με αυτούς που είχαν την τύχη να συζητούν μαζί τους, καμιά φορά ίσως ούτε με τον ίδιο τον εαυτό τους».

Ο Ανδρέας ζήλευε τον Μιτεράν για το εύρος της κοουλτούρας του και ο Μιτεράν παρακολουθούσε τον Ανδρέα με έναν πατρικό θαυμασμό. Φοβόταν μόνο τον αυθορμητισμό του Ανδρέα, όπως στο περιστατικό που αναφέρει ο Θ. Πάγκαλος: «Είχε δημιουργηθεί τότε το Σκοπιανό από την κυβέρνηση Μησοτάκη - Σαμαρά και κάποια στιγμή το συζητούσαμε και ο Ανδρέας είπε ότι θα μπορούσαν να ονομαστούν "Republique du Vardar". Ο Μιτεράν δεν άκουσε καλά και γγύρισε αγανακτισμένος προς τον Ανδρέα λέγοντάς του: "Για όνομα του Θεού, Ανδρέα, πώς είναι δυνατόν να προτείνεις να τους ονομάσουμε Δημοκρατία των Βαρβάρων; (Republique des Barbares)".

Ο Ανδρέας, η Θάτσερ και το μαγνητόφωνο

Είναι πολύ ωραίες οι περιγραφές της σχέσης του Ανδρέα Παπανδρέου με τη Θάτσερ. Ο Ανδρέας αποτελούσε για εκείνη τη συμπόκνωση σε ένα πρόσωπο όλων των ιδιοτήτων που απεχθανόταν και καταδίκαιζε στη ζωή της. Την εκνεύριζε όχι μόνον η πολιτική του συμπεριφορά αλλά και η προσωπική του. Τον θεωρούσε μαρξιστή, αμφιβόλου πολιτικής και προσωπικής ηθικής και εν πάση περιπτώσει ουδεμία σχέση έχοντα με τη βρετανική αντίληψη περί ανθρωπίνων σχέσεων. Σε κάποια ευρωπαϊκή σύνοδο η Θάτσερ είχε εκνευριστεί από τη συζήτηση και, θέλοντας να αποπροσανατολίσει τη συζήτηση που δεν τη συνέφερε, στράφηκε προς τον Ανδρέα Παπανδρέου. «Ανδρέα, μην ετοιμάζεσαι να χρησιμοποιήσεις αυτό το μαγνητόφωνο. Σε έχω δει να μα-

γνητοφωνείς τις συνεδριάσεις, αλλά εδώ είμαστε μόνοι μας με τους υπουργούς Εξωτερικών και οι συζητήσεις είναι απόρρητες». «Τοιο μαγνητόφωνο;», είπε ο Παπανδρέου κατάπληκτος. «Αυτό που έχεις σ' αυτό το δωμάτιο τσαντάκι που παίρνεις πάντα μαζί σου» τον είπε η Θάτσερ, δείχνοντας μπροστά στο πάτο του Παπανδρέου ένα δερμάτινο τσαντάκι το οποίο περιείχε δύο πίπες, όργανα καθαρισμού και μια ποσότητα καπνού. Ο Ανδρέας άνοιξε το τσαντάκι, έδειξε το περιεχόμενο εις τη μαινόμενη Θάτσερ και της είπε: «Μάργκαρετ, δεν είναι αυτό μαγνητόφωνο και επιπλέον μπορώ να σε διαβεβαιώσω ότι τα έχω αγοράσει στο Λονδίνο και οι πίπες και το τσαντάκι και ο καπνός είναι Dunhill».